

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 244

בס"ד ערשיק פרי בשלח יי שבט תשס"ה

פנינים יקרים

ויהי בשלח פרעה את העם (י"ג, י"ד) ויהי בלשון צער ומהו? וצער? בשלח פרעה את העם, בני ישראל הבחינו שפרעה הוא השולח את העם ולא שהשי"ת בכבודו ובי צמו הוציא את העם ממצרים וכזה נתנו לפרעה כח לדרוף אחריהם וכזה גרם צער לישראל ולעצמו באבוד לו לאומתו. (ע"פ אור החיים)

ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא (י"ג, י"ד) כל מר העם קרוב של הקב"ה שנאמר לבני ישראל עם קרובו ולכך לא הנהיגם כמנהגו של עולם.

והעליתם את עצמותי מזה אתכם (י"ג, י"ט) מעם אומר מזה. פי' כי באמצעות חסד זה מתקנים מה שהפרידוהו מזה ונסעו מאחוזתם ועשו מה שעשו לו. עכשי יתקון הדבר ויהיו לאחדים. והוא אומר אתכם יהיו חונים מהנסיעה להיות אתם עמם ונעקר העון ההוא. והרי הם יחד באחיהם

אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם ה' (י"ד, י"ג) כביכול תשועת ה' יהיה על ידכם על דרך תנו עוז לאלקים... שבאה ישועתו מה שמפיץ לנו לעשות, כרצונו אשר חפץ להפיץ לכן אל תיראו כי תשועת ה' תלוי ע"י ישועתכם...

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון (י"ד, י"ד) אפשר לומר בדרך מלצה ה' ילחם לכם - ה' נותן לכם לחם שהקב"ה מוציא די פרנסת כל איש ואיש, ואתם תחרישון? פי' ואחרי כל אלה אתם חושבים מחשבת איך ליקח ולמצא פרנסה? הלא מאותו ע"י אדם קצובין לו מזה וע"י הכ"פ.

מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו (י"ד, ט"ז) משה רבו ע"ה היה עניו מכל אדם ותיבת 'מה' יורה על הענוה כמש"כ "ונחנו מה" ובעת אשר בני' נתונים במצור וסמכו על משה שהוא יושעים. אך משה לא הרהיב עוז מגדל הענוה לבקש עליהם. לכן דבר ה' היה אליו. 'מה' תצעק אלי דוקא במדת הענוה שלך מתאים שתצעק אלי כי עת צרה ליעקב דבר אל בני ישראל כלומר תתפלל על בני ישראל שיסעו כלומר שיהי' להם התשועה ולזרעם. (בשם הרה"ק ר"ח מצאנו)

ויאמינו בה' ובמשה עבדו - אז ישיר משה (י"ד, ל"א - ט"ז, א') יש לומר בזה, כשהאמינו בה' וגם האמינו שמשה הוא עבדו שהוא צדיק אז ישיר משה... היינו שאז היה ביכולת של משה לומר שירה...

(דגל מחנה אפרים)

ויאמרו לאמר אשירה לה' (ט"ז, א') צריך להבין כפל הלשון ויאמרו לאמר. ונ"ל כי ענין השירה נובל להיות על הצלת גופם כי נצולו ממות לחיים וגם תוכל להיות על שנתגדל שמו הגדול ונתפרסם שמו יתברך ברבים. בני ישראל אמרו איש לדעתו לאמר שהשירה תהי' לה' כלומר בשביל פרסום כבוד ה' כי גאה גאה ושמו נתעלה בקריעת ים סוף.

זה א-לי ואנוהו (ט"ז, ב') במדרש איתא. במצרים אמרו זה א-לי בלשון יחד ולעתיד יאמרו הנה אלקינו זה וכו'. הנה כל איש ואיש יודה לה' כפי הכרתו את ה', ואין כל הכחות שוים לכן זה א-לי בלשון יחיד כי לא היו השגתם שוה, אבל לעתיד כולם ידעו את ה' מקטנם ועד גדולם לכן יאמרו בלשון רבים הנה אלקינו זה. (כתב סופר)

מי כמכה באלם ה' (ט"ז, י"א) באלם חסד יוד, כלומר מי כמו זה שהוא באלמים ובשתקנים שאין שתקן כמוך שמכעיסין אותך ואתה שותק...

ויאמר אם שמוע תשמע וגו' והישר בעיניו תעשה (ט"ז, כ"ג) מה שתעשה לא יהיה להנאתך רק עשיתך יהיה על ידי שישיר הדבר בעיני ה' לעשותו...

והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו (ט"ז, ה') אין והיה אלא לשון שמחה ההכנה היותר גדולה שיוכל אדם להכין לכבוד שבת היא השמחה ששמח בערב שבת שיכול לקבל את השבת. (חדושי הרי"ם)

והוא כורע גד (ט"ז, ל"א) גד היינו גמול דלים שהוא רק נצד החסד כך הפרנסה שהשי"ת מפרנס לכל בריותיו במדת חסדו וטובו אף שאינם ראויים לכך.

(דגל מחנה אפרים)

שיחת הרא"ש ז"ע"א שבאוטות קהל"א, נכתב ע"י הר"פ כפ' הבית.

נזיל הסבל בזיון המועיל

שמגלה את האור האלקי מתוך החשך כמאה"כ (קהלת) יתרון האור מן החשך.

הסבל נמצא אצל הצדיק ואצל הרשע כאחד אלא שהצדיק בזה שמבטל את עצמיותו כלפי בוראו בבחינת לית ליה מגרמי כלום זוכה לגלות את האור הבוקע מתוך החשך אבל הרשע שאינו מוכן לוותר על תחושת ה"אני" שלו אפילו תמורת הקלה מהסבל. לכן נאלץ להשאר בתוך החשך. ועיי"כ הסבל הולך ומתחזק, ממש ההיפך מהצדיק.

וזהו: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (בראשית א א) השמים מסמל את האור, והארץ מסמל את החשך, כמו שכתוב בהמשך: והארץ היתה תוהו ובהו וחשך על פני תהום. הרי שהארץ נקרא חשך. ומה שכתוב והארץ היתה תוהו ובהו הוא ללמדנו שעם תחילת הבריאה אור וחשך משמשים בערבובייה, ובהו שהקב"ה אמר "יהי" אור התגלה האור מתוך החשך. והדיוק בזה שבאמירת "יהי" נעשית פעולה ובאמצעות פעולה זו התאפשרה התגלות האור מתוך החשך, כהמשך מאמר הכתוב ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור, כלומר שהפעולה שנעשית בהגדרה "יהי" השיגה את מטרתה ויהי "אור", האור התגלה מתוך החשך כהמשך הכתוב: וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל אלקים בין האור ובין החשך וכו'. ובכך תיקן את התוהו ובהו.

לאחר חטא אדה"ר כאשר החשך יכסה ארץ חזרה העולם לתוהו ובהו ולחשך המשמש בערבובייה עם האור. וכמו שבתחילת הבריאה עשה הקב"ה פעולה לגלות את האור מתוך החשך. כך יש בתפקיד האדם לעשות פעולה על מנת לגלות מחדש את האור מתוך החשך ועיי"ז לתקן את חטא אדה"ר והחטאים שבאו אחריו, ומה היא הפעולה שהצדיק עושה?

הסבל הוא הדבר הטוב ביותר שיש לאדם עלי אדמות, כי עיי"ה הסבל ניתן להגיע לשלמות, הרי עיקר מטרתנו בחיים הוא לתקן עולם במלכות שדי ובאמצעות הסבל שהאדם עובר היכולת להגיע לשלמות הוא לכל ישוער לעומת היכולת להגיע לשלמות בלי שיעבור עליו כל מיני סבל ומצוקות. וזהו מה שכתוב טוב לי כי עוניתי כי עיי"ה היסורים ניתן לזרז את מטרתו בחיים.

והנה בעצם הסבל שהקב"ה מביא על האדם ניתן לסבלו, כי הקב"ה לא מביא על האדם יסורים אשר אין לו היכולת לעמוד ואשר אין לו הכלים המתאימים להשתמש בהם להשגת המטרה שהוא להתקרב בהגעתו לשלמות. אמנם יש בעיה אחרת המקשה על האדם להשתמש בסבל בזיון המועיל. והוא בזה שהאדם מעלה על דעתו כאלו שהסבל שלו יותר קשה ומסובך מהסבל של האחרים. מחשבות אלו מוסיפים על האדם סבל על הסבל הקיים מבלי שיהיה לו הכלים המתאימים להשתמש בסבל להשגת המטרה. עיי"כ יש לנטרל הרגשות הנלוות כאלו שהוא סובל יותר מאחרים. עליו לדעת ולהבין שהקב"ה נותן לכל אחד ואחד את הסבל אותו הוא יכול לסבול. וגם נותן את היכולת ואת הכלים המתאימים להשתמש בסבל להתקרב בהגעת המטרה בתנאי שלא יוסיף סבל על סבל בהרגשות הטפשיות כאלו הוא סובל יותר מאחרים.

וזאת לידיעתנו כי כל זמן שלא הגיע העולם לידי תקונו מהוה הסבל לנחלת הכלל ללא כל הבדל בין צדיק לרשע. הסבל מבטא את מציאות הבריאה אשר בגלל חטא אדה"ר והחטאים שבאו אחריו הבריאה נמצאת בחשך ובהסתר פנים, והיא יוצרת אצל האדם תחושת הסבל, ומטרתו להפוך את החשך לאור בזה

ימים גורם לערבוביא של יום ולילה תוהו ובהו, והוא בגלל האדם שחש את עצמו כאלו הוא עשה את הפעולה (כמרמוז בפסוק (שם כ ט) ששת ימים תעבוד) וביום השביעי שבת וינפש. פירושו מאחר שביום השביעי תשבת מחזיר האדם את מעשיו אל הרבש"ע בהכרה שלית ליה מגרמי כלום והכל מציאות הוי", ואז שבת וינפש הבריאה חזרה להיות כמו בתחילת הבריאה קודם חטא אדה"ר באמרו יתב"ש יהי אור ויהי אור.

וזהו ענין "חג שבועות" מלשון שביעי כנ"ל שהוא בחינת השבה-החזרה ובבחינת תורת ה' תמימה כנ"ל שנשארה תמימה גם לאחר קבלת התורה מפני שכל ענין קבלת התורה היא ההכרה דלית ליה מגרמי כלום והכל מציאות הוי" יתב"ש. ואם תשאל כאשר קיימת הכרה דלית ליה מגרמי כלום מה היא בעצם קבלת התורה? התירוץ הוא שקבלת התורה היא ה"אחדות" כמו שכתוב (שמות י"ט ב) ויחן שם ישראל נגד ה', פרש"י כאיש אחד בלב אחד. ובלי אחדות לא קיימת קבלת התורה כלל, כי איך ניתן לקבל את התורה כאשר אינו מציאות כלל. אבל כאשר מאוחדים קיימת השראה למציאות אחרת הנקראת "כלל ישראל" והיא היא זאת שמקבלת את התורה.

הרא"ש הצביע בצער ואמר שאצלנו בחברותא עדיין לא הגיעו לאחדות האמיתית, וממילא גם לא הגיעו לקבלת התורה האמיתית. הסיבה לחוסר האחדות נובעת מזה שכל אחד ואחד מחפש את הסיפוק שלו בזה שמתחבר בחברותא, וא"כ הרי הוא בבחינת "אהבה התלויה בדבר", ולכך מיד כשנגמר הסיפוק הוא בורח. וכשהוא בורח הוא בורח מתוך שנאה. השאלה עולה למה הבריחה מתוך שנאה, נניח שבזה שנגמר הסיפוק עולה בדעתו שהגיע למקסימום של ניצול החברותא והחברותא. ואם החליט לעזוב את החברותא

הכרת המציאות! ומה היא הכרת המציאות? ההכרה שבגלל חטא אדה"ר וכו' חזרה העולם לתוהו ובהו. כן מכיר שבתוהו ובהו האור והחשך משמשים בערבוביא. כן מכיר דלית ליה מגרמי כלום ומה שנראה כמציאות אינו אלא לשבר את האון למען הבחירה. וכאשר מכיר מציאותו האמיתי ומבטל עצמו כלפי קוב"ה זוכה לגלות את האור מתוך החשך.

וזהו תורת ה' תמימה (תהלים י"ט) והיא ההכרה של הצדיק שלית ליה מגרמי כלום ולא עושה שום פעולה של ממש מלבד ההכרה במציאותו האמיתי, וממילא תקון העולם בהתגלות האור אינו אלא מאתו יתברך ממש. אז נעשה "משיבת נפש" (שם) משיב מלשון להחזיר דהיינו שמחזירים לבריאה את הנפש שהיא התגלות האור מתוך החשך וההבדלה בין האור ובין החשך.

הקב"ה מביא על כל בני האדם סבל כי התפקיד לגלות את האור מתוך החשך אינו התפקיד של הצדיק בלבד אלא שהוא תפקידו של כל אחד ואחד, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו ואין כל הבדל אם הוא בהגדרת צדיק להגדרת רשע. כי גם על הרשע מוטל התפקיד לגלות את האור מתוך החשך ורק לאחר שאינו ממלא תפקידו נקרא רשע אבל אם הוא ימלא תפקידו לא איכפת לנו מה היה דקה קודם לכן.

וזהו ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבות (שמות כ"ג י"ב) תשבות מלשון השבה - להחזיר, והכוונה בששת הימים היתה לאדם התחושה שהוא עובד. ובזה שיש לו התחושה שעובד אינו מסוגל להביא את הבריאה לידי תקונו, על כן אמרה תורה וביום השביעי תשבות - שתחזיר לרבש"ע את העשיה עי"ז שאתה מכיר דלית ליה מגרמי כלום וכל העשיות הם מציאות הוי" ברוך בלבד. התורה ממשיכה בהסבר (שם ל"א י"ז) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, כלומר שהששת

דעותיהן שווין (ברכות נח) וממילא בהכרח נוצרות ויכוחים ומחלוקת. ואפילו אצל דוד ויהונתן אשר חז"ל מעידים עליהם (אבות פ"ה) שהיה ביניהם אהבה שאינה תלויה בדבר, בכ"ז גם ביניהם היו ויכוחים ומחלוקות, אלא שהמחלוקת לא גרם להם להפרד זה מזה מתוך כעס ושנאה, כי הבינו שבמצבנו החומרי המחלוקת מהווה חלק בלתי נפרד מהמציאות וכל זמן שלא הגענו לשלמות הבריאה עדיין אין פרצופיהן שווין ואין דעותיהן שווין.

הרא"ש סיכם דבריו ואמר: אנו צריכים להתאחד באחדות אמיתית בלי לחפש ספוק דהיינו להיות באהבה שאינה תלויה בדבר ואם כי בפועל לא שייך להיות באחדות בלי כל ספוק בכל זאת צריכה להיות איזה סיבה להתקשרות. למעשה לא תהיה כל פגם כאשר האדם ירגיש שהשיג את המטרה למענה הגיע לחברותא לפי עניות דעתו ועוזב את החברים בשקט ובשלום גם בזה יש מקום להוכיח שההתקשרות שלו לחברותא היתה אמיתית והוא נכלל בהגדרה אהבה שאינה תלויה בדבר כי בשעה שבטל דבר לא בטלה האהבה ועדיין נשאר בחיבה כלפי החברים והחברותא.

מהטעם הנ"ל למה הוא עוזב מתוך כעס? הכעס מוכיח שההתקשרות לכתחילה היתה אינטרסנטית לינוק כל מיני ספוקים מהחברים ומהחברותא ושלא היתה לו כל כוונה להיות באחדות עם החברים. כי אם היה באחדות עם החברים והחברותא אזי אף אם החליט מאיזה סיבה שהיא לעזוב את החברותא ואת החברים לפחות לא יעזוב אותם מתוך שנאה וכעס.

הרא"ש המשיך ואמר: אל לנו לשכוח שיש לנו תפקיד לתקן העולם ולגלות את האור הנמצא בערבוביא עם החשך אשר גורם את התוהו ובהו של הבריאה. ואל לנו לשכוח שכדי לתקן את העולם אנו צריכים לעבור כל מיני כאבים ומצוקות. ואל לנו לשכוח שהתקון הנ"ל הוא בבחינת קבלת התורה - תורת ה' תמימה. ואל לנו לשכוח שקבלת התורה תלויה באחדות שלנו כי בלי אחדות אין קבלת התורה בכלל. וא"כ למה לוותר על האחדות בצורה כל כך קלה ומהירה.

הרא"ש הדגיש כאשר מדברים על אחדות אין הכוונה לומר שבכלל אין מחלוקת ואין ויכוחים זה לא נכון. גם כשיש אחדות יש מחלוקת ויש ויכוחים הלא כשם שאין פרצופיהן שווין כך אין

שהשמחה במעונם

הר"ר דני כהן ומשפ' להולדת הבן
הר"ר שמואל כץ ומשפ' לנישואי הבן
הר"ר שלמה פישר ומשפ' לנישואי הבת

ח"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' שני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 :qps
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

